

Společnost
pro Vědu a Umění

Spoločnosť
pre Vedy a Umenie

Zprávy

SVU

redaktor: Jan Lorenc

OHLAS INVASE ČSSR NA SJEZDU

Čtvrtý řádný sjezd společnosti pro vědy a umění byl řádným jen ve smyslu stanov a vnější formy.

Na jeho obsah měla však dramatický vliv nová situace v Československu. Invase ČSSR ozbrojenými silami pěti členů Varšavského paktu byla zahájena necelé dva týdny před sjezdem; v době zasedání stále ještě docházely překvapivé zprávy o různých aspektech okupace a různých projevech občanského odporu.

Sjezd se konal v jedné z budov Georgetown University ve Washingtonu od pátku 30. srpna do neděle 1. září. První den byl věnován valnému shromáždění. Jako jindy bývá samozřejmé, že SVU pomíjí "politické" záležitosti, bylo samozřejmé tentokrát, že účastníci členské schůze zaujmou stanovisko k vpádu do ČSSR. Učinili to v resoluci, o které referujeme na jiném místě tohoto listu.

Na valném shromáždění bylo také schváleno rozhodnutí tří členů předsednictva z 24. srpna bezodkladně vyhovět výzvě, kterou téhož dne vysílala jedna z podzemních rozhlasových stanic v Československu. Byla to výzva rektora Karlovy university Oldřicha

Starého, adresovaná "všem universitám světa." Prof. Starý v ní protestuje proti tomu, že do Karlovy university vtrhly vojenské jednotky okupačních sil, a žádá aby byl v tomto kroku podpořen. Členové předsednictva tak jménem celé Společnosti učinili a rozeslali v tom smyslu prohlášení všem hlavním americkým universitám.

Vystoupení Ivana Svitáka

V pátek odpoledne bylo valné shromáždění na hodinu přerušeno. Na řečniště vystoupil host z Československa: prof. dr. Ivan Sviták, představitel jednoho z liberalisačních proudů poslední doby, a za hranicemi známý zvláště jako autor pronikavých komentářů uveřejňovaných ve Studentu i v jiných časopisech.

Sviták přiletěl z Rakouska, kde čtyři dny předtím skupina asi 25 intelektuálů — včetně známých umělců, jako je Josef Škvorecký, Josef Nesvadba, Jiří Mucha, Věra Linhartová, Miloš Forman, Jiří Němec — vypracovala tak zvaný "Manifest proti agresii." Sviták přečetl tento dokument v září reflektorů, které do zasedací síně postavili ka-

OHLASY — pokrač. se str. 1

meramání hlavních amerických televizních stanic.

Potom mu ještě kladli otázky reportéři, kteří se sem za tím účelem dostavili.

I o vystoupení dr. Svitáka referujeme na jiném místě tohoto listu. (Kromě washingtonských deníků se o něm zmínila i sovětská tisková kaneclář TASS; o členech SVU se v její zprávě hovoří jako o těch, "kdo uprchli z Československa s ustupujícími jednotkami Hitlerových vojsk" a dnes tvoří "reakčně zaměřenou část čs. emigrace.")

Tisková konference

Předtím, než Sviták začal odpovídat na otázky reportérů, přečetl funkcionář SVU překlad výzvy, kterou prostřednictvím jedné ze svobodných vysílaček v Československu vydal 23. srpna spisovatel Václav Havel. Výzva je adresována intelektuálům svobodného světa a žádá je, aby připojili své hlasy k protestům proti invasi a okupaci ČSSR.

Na tiskové konferenci s americkými novináři ve Washingtonu byl rovněž přečten překlad zmíněné resoluce SVU.

Vývoj v ČSSR se nezbytně také promítl do některých přednášek, symposií a debat, zejména do těch, které se týkaly dějepisných, hospodářských, nebo sociologických otázek. A vývoj způsobil, že se na sjezd nedostavili někteří z těch, kdo měli přijet z Československa; tři z nich však poslali rukopisy svých přednášek.

Vědecký program obsahoval na 110 přednášek — od "Czechoslovakia's Fifty Years: A Geographic Appraisal" prof. Miloše M. Šebora z Eastern Kentucky University, přes "Effective Ingredients of Psychotherapy" (Robert Keller, Texas Research Institute of Mental Sciences), až po "Melodramas of Jiří Benda," o nichž vykládala paní Edith Vogl-Garret z Brookline, Mass.

Tématem debat byla problematika vyučování češtiny a slovenštiny v zahraničí a problematika čs. žurnalistiky v zahraničí.

Projevy na banketu

V sobotu večer se konala tradiční cocktail-party a pak tradiční banket za účasti dvou set sedmdesáti osob. Ale i tu bylo ovzduší poznamenáno přemítáním o nejnovější tragedii Československa.

Slavná americká spisovatelka Marcia Davenport, která měla na banketu hlavní projev, reagovala na tuto tragedii rozhořčeným odsouzením: nehybnosti západního světa a Spojených národů. "Západní svět je kompletně paralyzovaný tváří v tvář něčemu, co se v podstatě nijak neliší od mnichovské operace z roku 1938 nebo Hitlerova vpádu do Prahy v roce 1939," řekla Marcia Davenport. Postoj Spojených států charakterizovala jako ostudný. "Naše pozice je neudržitelná: pokud jde o to, co se dnes děje československému lidu, neřekli jsme ani slovo a nehnuli ani prstem . . ."

Řekla rovněž: "Spojené národy nejsou dnes o nic účinnější, než bývala Společnost národů, a také tak skončí . . ."

Tato slova zněla působivě z části i proto, že je pronášela roditelka Američanka.

Do jiné tóniny naladil svůj projev druhý hlavní řečník na banketu, doktor Karl Steinbach.

"Každý národ má své tragedie," řekl dr. Steinbach. "Jsou tragedie osudové, tragedie vnitřní, kdy se národ rozložil nebo zakrněl vlastním přičiněním. . . . Ale život Čechů a Slováků je ohrožen násilím vnějším a není možno jinak se bránit než silou ducha . . ."

Řečník pak připoměl, jak se tvořily a jak působily duchovní hodnoty našich národů v minulosti, také před padesáti léty v Americe ve spojitosti s úsilím o založení čs. republiky. A skončil recitací básně Josefa Macha, která začíná slovy "Jak krásné jezero je michiganské . . ." ale ve skutečnosti pojednává o krásách země české.

Výstavy: SOKOL KOKOSCHKA

V dňoch 26. augusta až 16. septembra usporiadala SVU vo Washingtone výstavu diel svojich dvoch čestných členov — Kolomana Sokola a Oskara Kokoschku. Pre výstavu uvoľnila novozriadenú obrazáreň Smithsonianova inštitúcia.

Výstava bola vítanou prehliadkou Sokolovej americkej tvorby, i keď výstavná plocha galérie dovolila inštaláciu iba 84 diel z celkového počtu 146 Sokolových olejov, kvašov, temperí, kresieb a grafických listov, uvedených v anglickom katalógu. Ide predovšetkým o tvorbu z posledných troch rokov. Iba niektoré práce sú staršieho dáta. Najstarším je newyorský drevoryt "Tropical Melody" z roku 1943.

Dvanásť-stránkový katalóg je určite cenným umeleckohistorickým dokladom. Okrem zoznamu prác sú v ňom reprodukcie kolorovaných kresieb perom z roku 1967, nazvaných "Platón so svojím učiteľom," "Odpočívajúci sochár" a "Umierajúci sochár," a napokon veľkej kresby tužkou z roku 1963 nazvanej "Detonation" a kolorovanej perokresby s titulom "La Fecha," tiež z roku 1963.

Plán s výstavou Kokoschkových obrazov sa bohužiaľ uskutočnil iba z časti. Jednako návštevníci mali príležitosť vidieť povestný Kokoschkov obraz "Pohl'ad na Prahu z brehov Vltavy," ktorý pre SVU požičala Phillipsova kolekcia. V katalógu je reprodukcia Kokoschkovho akvarelu "Dievča, obúvajúce si topánky" zo súkromnej zbierky dra. Jána Obsta a jeho manželky.

Výstavu formálne otvoril v dňoch sjazdu SVU dr. Taylor zo Smithsonianovej inštitúcie a dr. Vojtech Andic za SVU. Organizačné zásluhy o výstavu patria

hlavne pokladníkovi SVU, washingtonskému architektovi Emilovi Roycovi. Účastníci sjazdu mali príležitosť zoznámiť sa priamo v sjazdových miestnostiach na georgetownskej univerzite a spoň s niektorými projekčnými návrhmi architekta Roycu, a ďalšieho člena SVU, Jána Svobodu, projektanta viacerých verejných škôl v New Yorku. Na výstavke boli tiež niektoré scénické návrhy Richarda Richtárika a ukážky z diel washingtonskej sochárky Marie Normy Švejdovej a profesora Jána Zacha, z výtvarnej školy pri univerzite v Oregone.

Vítaná bola i výstava kníh a dokumentov z Knížnice amerického Kongresu, v ktorých sa odrážajú kultúrne a politické dejiny Čechov a Slovákov. Okrem toho bola na sjazde výstava kníh od českých a slovenských autorov, žijúcich v zahraničí. Išlo predovšetkým o publikácie, vydané po roku 1962. Obe výstavy zorganizovala Dr. Margareta Ostenová.

Skoda, že už v dobe sjazdu nedošlo k plánovanej výstave súčasnej grafiky a koláží z Prahy, ktorú pripravovala Dr. Meda Mládková. K výstave však má dôjsť v októbri v Corcoranovej galérii vo Washingtone, k počte 50. výročia vzniku Československej republiky.

Kl. Š.

Předsednictvo SVU žádá členy — profesory i jiné pracovníky — aby laskavě oznámili volná místa, která se vyskytnou na vysokých školách, ve výzkumu atp. Napište nebo zatelefonujte kanceláři SVU v New Yorku (adresa v tiráži).

Změna redaktora i tiskárny způsobila, že toto vydání Zpráv vychází jako dvojčíslo. Omlouváme se. JL

SVU apeluje na vědce a umělce

“Bez svobodného projevu (vůle lidu) není možný náležitý politický, hospodářský, ani kulturní život a rozvoj národa”, praví se v resoluci — která byla přijata na čtvrtém řádném sjezdu SVU ve Washingtonu. “Bez svobodného projevu se nemohou zdárně rozvíjet vědy, ani umění.”

Politická realita tentokrát překryla čiště vědeckou a uměleckou zájmovou sféru Společnosti, a její členové proto neváhali vydat provolání v podstatě politické. SVU v něm apeluje na vědecké a umělecké instituce svobodného světa a připomíná jim, že svoboda a mír jsou nedělitelné, že omezení těchto základních hodnot v kterékoliv části světa se dříve nebo později projeví v celém světovém společenství. A SVU vyjadřuje v tomto usnesení naději, že nyní svět konečně pochopí pravou podstatu mezinárodního komunistického a sovětského impe-

rialismu, s kterým nesouhlasí ani lid ujařmených národů Sovětského svazu.

V Československu, praví se dále v resoluci, drtivá většina Čechů a Slováků vyznává Masarykovu humanitní demokracii, a SVU věří v její konečné vítězství. Bez ohledu na současnou — — a tedy jak je SVU přesvědčena, jen dočasnou — — situaci v Československu, bude Společnost nadále sdružovat Čechy a Slováky, kteří usilují o to, aby vědecké a umělecké plody jejich národů došly v zahraničí většího uplatnění, a bude nadále podporovat a rozvíjet svobodnou československou kulturu.

V dokumentu je i tato věta: “SVU se sklání před statečným postojem a před jednotou všech Čechů a Slováků kteří se zasloužili o to, že od začátku roku 1968 je jirné Československa a jeho lidu opět vyslovováno s úctou a obdivem.”

. . . a apel skupiny čs. intelektuálů z Rakouska

Asi 25 intelektuálů z těch, které invaze zastihla mimo Československo, se sešlo ve Vídni a 25. srpna tam vypracovalo provolání, jež bylo v zářetí uveřejněno v západní Evropě a jež Ivan Sviták přečetl na tiskové konferenci s americkými novináři 29. srpna ve Washingtonu během sjezdu SVU. K prohlášení, jak se v něm praví, “spojila představitelé nej-různějších politických a uměleckých směrů jednak náhoda, jednak názorová jednota o životních otázkách našich národů a našeho státu.”

Provolání, které nese název “Manifest

proti agresi,” se podobně jako resoluce SVU obrací na světovou veřejnost intelektuálů, umělců a vědců, a žádá je, aby připojili své podpisy k protestům proti sovětské agresi v CSSR a aby hledali další cesty k aktivnímu odporu proti znásilnění základních lidských práv. A zdůrazňuje se tu: “Víme, že jsme zodpovědní za svou svobodu sami . . . Kapitulaci před násilím nelze ospravedlnit.” Je to jakési vyhlášení intelektuálního odboje: “Nemáme jinou zbraň než zbraň slova, myšlenky, ale věříme, že myšlenky rozleptají moc jakkoli silnou . . . Tanky nemohou okupovat myšlení . . .”

“HUMANISMUS — MARXISMUS”

Intelektuálové, kteří ve Vídni vypracovali “Manifest proti agresii,” se hlásí k socialismu — alespoň do té míry, že “s radostí uvítali a podporovali program demokratické obrody čs. socialismu . . . Angažujeme se pro lidskou svobodu v demokratickém socialismu. . .” Prof. dr. Ivan Sviták šel na tiskové konferenci s americkými novináři dále, a přihlásil se k marxismu.

“Marx je pro mě velkým humanistou řekl, “velkým filosofem humanistické tradice . . . Bohužel, marxistické myšlenky byly přeměněny v ideologii a ve formu agrese v důsledku určitých procesů v hnutí dělnické třídy a v evoluci Sovětského svazu . . .”

Sviták vzbudil svými výroky pozornost už proto, že tyto these vyznává v Americe málokterý profesor filosofie. A v životopisu Sviták uvádí, že napsal knihy “zaměřené k popularisaci ateismu.” Není vyloučeno, že se i v amerických akademických kruzích bude angažovat v “učení: bádání” (v tom starém slova smyslu). Z nabídek, které dostal, přijal profesorský fellowship na Columbiu; použije ho údajně k tomu, aby napsal knihu o čs. experimentu, a jinak bude navštěvovat různé university a přednášet.

Sviták prohlásil, že zůstává občanem československé socialistické republiky a vrátí se tam, jakmile to bude pro intelektuála možné. Bylo by snadné požádat na západě o asyl, řekl, ale byl by to kompromis s tím, proti čemu bojuje. Zatím se však vrátit nemůže, protože by byl zatčen hned na hranicích, a rád by tu v Americe “na půl roku na ro.”

pracoval či přednášel na některé vysoké škole.

Fakt je, že Sviták bojuje proti nehumanistickému socialismu pražských režimů už řadu let, nekompromisně, a právě z posic marxismu, což jim nepochybně bylo obzvláště nepříjemné. V létech 1950-54 přednášel filosofii na Karlově universitě a pak na nově utvořeném filosofickém ústavu Čs. akademie věd. Ústav byl zavřen v roce 1964 a nedlouho potom byl Sviták vyloučen z komunistické strany (původně, v roce 1945 vstoupil do sociálně-demokratické strany, která byla po Únoru s komunistickou sloučena). Sviták, kterému je 43 let, si letos získal nebývalý vliv i věhlas jako odvážný liberální publicista.

Invasi ČSSR vysvětluje jako akci sovětské byrokratické a vojenské elity (nikoli stranické elity), jejímž hlavním motívem byl strach z vlastního lidu zejména intelektuálů. Domnívá se, že by sovětská generálové invaze neodvážili, kdyby se čs. vláda byla zachovala jako rumunská a dala najevo odhodlání mobilisovat a bojovat proti invasním jednotkám. Každý kompromis a ústupek vede podle Svitáka k dalším a dalším.

Na světové výstavě EXPO 67 zahájila SVU program knižních darů návštěvníkům z Československa. Jde především o publikace, o které mají zájem vědci a umělci pracovníci, dále o publikace SVU, a jiné. Kancelář SVU (adresa v tiráži) dodá knihy každému členovi, který má příležitost odevzdat je návštěvníkovi; žádá se jen, aby člen oznámil, komu co dal.

NOVÉ VEDENÍ SVU

JAROSLAV NĚMEC — *předseda* — jeden ze zakladatelů a první generální tajemník SVU . . . pracuje v National Library of Medicine, Bethesda, Maryland, znalec soudního lékařství (medical jurisprudence) . . . vystudoval práva na Masarykově universitě v Brně (JUDr, 1937), knihovnictví na Catholic University ve Washingtonu (MS, 1956) . . . za druhé světové války polní prokurátor, vojenský soudce u I. čs. samostatné obrněné brigády v Británii, ke konci války přeložen v této funkci k čs. vojenské jednotce v SSSR . . . původem z Ořechova (nar. 1910) . . . Hlavatý na 4. sjezdu: "Bez Němce by nebylo SVU . . ."

VOJTĚCH ANDIC — *místopředseda* — bude m.j. vykonávat část funkce dřívějšího organizačního a tiskového referenta . . . dosavadní generální tajemník . . . přednáší národní hospodářství na Union University v Albany, New York . . . vystudoval učitelský ústav v Banskej Štiavnici (1930) vysokou školu obchodní v Praze (1934), národní hospodářství na Columbi (1950) a New York University PhD, 1954) . . . funkcionář slovenského Sokola, novinář . . .

MILOSLAV REHCÍGL — *místopředseda* — dlouholetý předseda publikační komise SVU, rediguje sjezdové sborníky . . . pracuje v americkém veřejném zdravotnictví, National Cancer Institute v Bethesda, Maryland, kde vede výzkumné oddělení . . . vystudoval biochemii a fyziologii na Cornell University (BS 1954, MNS 1955, PhD 1958.)

JIRÍ ŠKVOR — *místopředseda* — jednatel pracovní skupiny v Montréalu, kde také pracuje pro kanadský rozhlas . . . přednáší češtinu a českou literaturu na Université de Montréal, kde předtím získal doktorát filosofie (1960) . . . rovněž má doktorát práv z Karlovy university (1945) . . . známý jako básník (a nyní i romanopisec) Pavel Javor . . . člen mezinárodního PEN Clubu . . .

RUDOLF STURM — *místopředseda* — bude m.j. koordinovat akce SVU na pomoc novým uprchlíkům . . . býval generálním tajemníkem . . . profesor slovanských literatur na universitní koleji Skidmore v Saratoga Springs, New York . . . vystudoval práva a politické vědy na Karlově universitě (JUDr, 1937), slovanské jazyky a literatury na Harvardu (PhD, 1956) . . . člen výkonného výboru sdružení American Professors for Peace in the Middle East . . .

HANUŠ LEXA — *generální tajemník* — dosud organizační a tiskový referent SVU, dlouholetý předseda newyorské pracovní skupiny, nyní povede sekretariát SVU . . . přednáší srovnávací ústavní právo na New York University . . . v New Yorku pracuje také jako právník . . . vystudoval práva v Praze (JUDr, 1937) a v New Yorku (1949).

Na valném shromáždění Společnosti dne 29. srpna 1968 ve Washingtonu bylo řádně zvoleno nové předsednictvo a výbor, jak je zde uvádíme.

Prof. dr. Václav Hlavatý se zřekl další funkce, protože se měl přestěhovat do Pakistanu.

Na sjezdu mu bylo slavnostně uděleno čestné členství. V diplomu se dr. Hlavatému vzdává pocta jako vzácnému muži oddanému vědě i jako dosavadnímu předsedovi a jednomu ze zakladatelů SVU.

Čestné členství bylo také uděleno prof. dr. Vratislavovi Buškovi, který byl v SVU činný od začátku, spolupracoval na jejich stanovách, a jednu dobu sloužil jako její místopředseda. V jeho čestném diplomu se připomíná, že byl snad jediným profesorem, který přednášel na všech třech právnických fakultách v ČSR.

A čestné členství bylo uděleno také prof. dr. S. Harrisonovi Thomsonovi, rodilému Američanovi, který zasvětil velkou část svého vědeckého života práci v oboru historie našich národů.

ČLENOVÉ VÝBORU:	Jan Lorenc	Jan Zach
Pavel Blažo	Victor Mamatey	Pavel Želivan
Bohuslava Bradbrooková	Jan Mička	Miloslav Zlámal
Josef Bruna	Felix Míkula	
Vratislav Bušek	Jiří Nehněvajsa	<i>Smírčí a rozhodčí komise</i>
Antonín Cekota	Ludvík Němec	Vratislav Bušek (předseda)
Zdeněk Dittrich	Jarmila Novotná	Přemysl Pitter
Alfred French	Jaroslav Polach	Pavel Pláňovský
William Harkins	Miloš Šebor	
Václav Hlavatý	Ján Shintay	<i>Revizori účtů</i>
Ferdinand Hoffmeister	Klement Šimončič	Karel Jeřábek
Svatava Jakobsonová	Antonín Srba	Milich Kybal
Joža Karas	Ernest Štunc	
Josef Korbel	Jiří Straka	<i>Zástupci revizorů účtů</i>
Ladislav Krátký	Michal Šumichrast	Erika Šumichrastová
Antonín Kratochvíl	Josef Talacko	Bohumil Svoboda
Rudolf Krupička	Peter Toma	
Koloman Lehotský	Vlasta Vrázová	
	René Wellek	

EMIL ROYCO — *pokladník* — spravuje finance SVU od září 1966 . . . pracuje jako architekt ve Washingtonu . . . vystudoval architekturu v rodné Americe (na Washington University v r. 1934) kromě svého oboru také znalec hudby a výtvarného umění . . .

LADISLAV RADIMSKÝ — *redaktor Proměn* — rediguje literární a kritický časopis SVU od prvního čísla . . . dlouholetý publicista a novinář, který uveřejnil řadu esejí pod jménem Petr Den . . . vystudoval práva na Karlově universitě (1921) . . . od r. 1920 do r. 1948 v diplomatické službě (nakonec u Spojených národů) . . .

ANDREJ ELIÁŠ — *publikační referent* — organisátor vědecké části 4. sjezdu SVU . . . pracuje v demografickém oddělení amerického ministerstva obchodu ve Washingtonu . . . vystudoval národní hospodářství na Columbii (1956) a mezinárodní právo a politiku na New York University (PhD, 1963) . . .

Jako nově zvolený generální tajemník SVU chci především poděkovat valnému shromáždění za projevenou důvěru; vynasnažím se, abych ji nezklamal. Čím více se zvětšuje počet členů, čím více se rozrůstávají úkoly SVU v rámci stanov, obzvláště také následkem srpnových událostí doma, tím větší budou požadavky na administraci SVU. Spoléhám na pomoc a podporu všech členů předsednictva, především ovšem svých tří předchůdců ve funkci generálního tajemníka, jejichž bohaté zkušenosti během posledních deseti let zaručí výkonnost nové "administrace".

Další milou povinností nového generálního tajemníka je poděkovat dosavadnímu předsednictvu za obětavou práci posledních dvou let — v návalu událostí se tak bohužel nestalo již na valném shromáždění — především našemu drahému a váženému prof. Vaclavu Hlavatému, který řídil osudy SVU po dobu pěti a půl roku ve funkci předsedy. Ví-táme s radostí zprávu, že zůstává v Bloomingtonu a neodjíždí do Pakistanu. Myslím, že nepřeháním, řeknu-li, že čtvrtý sjezd měl veliký úspěch v každém ohledu: vědeckou úroveň přednášek, zájmem účastníků, veřejností a tisku, a obětavou prací všech spolupracovníků přípravného výboru. Chtěl bych touto cestou ještě jednou poděkovat dr. Eliášovi za přípravu přednášek, sjezdového programu a sbírky abstrakt přednášek; manželům Roycovým za organizaci výstav, prof. Paukertovi za varhanní koncert ve Washingtonské katedrále; pí. dr. Podoské za organizaci banketu; pí. Marcii Davenportové a dr. Karlovi Steinbachovi za projevy na banketu a ing. Bastlovi za řízení programu a všem těm, kteří obětavě pracovali před sjezdem i za sjezdu na jeho organizaci a hladkém průběhu, na ubytování účastníků atd., jako na př. manželům Koepplovým, man-

žlům Bořkovcovým, znovu manželům Roycovým, p. inž. Žandovi, pí Anně Faltusové, dr. Lajdovi a V. Nevlundovi, sekretářce SVU pí Libuši Králové a celé její rodině — a doufám, že mi promi-

PO ČTVRTÉM SJEZDU

H. J. LEXA

nou ostatní, o nichž jsem se výslovně nezmínil.

Sotva že máme za sebou 4. sjezd, již nás čeká mnoho nových úkolů. Bude nutno organisovat co nejrychleji pomoc vědeckým pracovníkům a ostatním intelektuálům, kterým se podařilo v posledních týdnech opustit okupované Československo; žádáme všechny své členy, aby nám pomáhali v této snaze hlášením volných míst. Bude třeba již nyní zahájit přípravné práce spojené s organizací 5. sjezdu v roce 1970, jehož tema-

POCTA HRDLIČKOVÍ

Valné zhromaždenie SVU vo Washingtone vzdalo poctu pamiatke dr. Aleša Hrdličku, svetoznámeho antropológa a prednostu oddelenia fyzikálnej antropológie vo Smithsonianovej inštitúcii. Po úvodnom prívete dra. Andica pri slávnostnom kladení kvetov k buste Dra. Hrdličku prehovorila Hrdličkova neter, pani Georgina Zelenková-Palicová. Dr. Andic vyzdvihol, že americký vedec, ktorý sa hrdo hlásil k svojmu českému pôvodu, inšpiroval rad mladých nadšencov pre

antropológiu. Pani Zelenková-Palicová hovorila o Hrdličkovej práci v záujme utvorenia Československej republiky a o pomoci, ktorú poskytol T. G. Masarykovi v Amerike. Za prítomnosti nového generálneho tajomníka dra. Hanuša Lexu ďalej čestného člena SVU a niekdajšieho rektora Komenského univerzity v Bratislave, prof. Vratislava Buška, a mnchých členov a pozvaných host'ov, zhromaždenie si pripomenulo i značnú finančnú podporu Hrdličkovu antropológickému múzeu v Prahe.

tíkou bude vzpomínka na 300. výročí úmrtí Jana Amose Komenského. Bude ďále treba užíť spolupráce s pracovnými skupinami SVU a pomoci při zřizování nových místních skupin. Bude třeba pokračovat v práci komise pro stanovy, aby v dohledné době bylo možno předložit členům referendum o návrzích na důkladnou revisi některých částí stanov; zatím, v nejbližších týdnech, budou rozslány členům hlasovací lístky v referendu k provedení některých rozhodnutí valného shromáždění ve Washingtonu.

Mám jednu prosbu na všechny funkcionáře a komise SVU: Bude nutno koncentrovat v kanceláři SVU úplnou registraturu veškeré korespondence SVU. Prosíme je proto, aby posílali do kanceláře SVU v New Yorku po jednom průklepu všech dopisů a memorand ve věcech svých úředních funkcí. Dosavadní decentralisace spisů SVU často měla

za následek, že se korepondence zakládala buďto na dvou nebo více místech a nebo vůbec nikde.

Z dopisu

*adresovaného dr. Ladislavovi
Radimskému:*

V těchto dnech, tak strašlivých pro naši společnou vlast, cítím se více než kdy jindy spjat se svými českými přáteli. Všichni z nich vědí, že jsem si zvolil za téma valné části svého životního díla rodnou Prahu a svou vlast, Čechy, a že se mně proto jejich osud hluboce dotýká . . .

Prosím vás, abyste připojil můj podpis pod každé prohlášení ve smyslu svobody a nezávislosti naší vlasti a jejího lidu protože nechci chybět nikde, kde se zdvihá hlas za spravedlnost, jak my ji chápeme.

Srdečně Váš

JOHANNES URZIDIL

SOKOL OPERA WASHINGTON

Kulturní můstek mezi Amerikou a Československem byl pak ještě na večírku dostavěn zábavným programem, za který má zásluhu paní Lída Brodenová. Ramona Nevros-Calevas (soprán), James Gibbs (tenor), a Donald Boothman (basbaryton) ze Sokol Opera Washington, D. C., zpívali arie ze Smetanových oper a lidové písně — česky a slovensky a s překvapivě dobrou výslovností.

Jinak se během sjezdu konaly výstavy — a ve washingtonské katedrále po všech stránkách vynikající varhanní koncert mistra Karla Paukerta.

Krátce před zakončením sjezdu poskytl nově zvolený předseda SVU, dr. Jaroslav Němec, interview reportérovi. Vyjádřil v něm přesvědčení, že dnešní situace v Československu staví Společnost před nové úkoly, kterých se musí ujmout. Bude zejména třeba informovat světovou veřejnost o tom, řekl Němec, jak nedostatek svobody škrtí v ČSSR vědy a umění. Jiným úkolem bude poskytovat pomoc novým exulantům, především intelektuálům.

V určitém smyslu začala SVU tyto úkoly plnit už na svém čtvrtém řádném sjezdu ve Washingtonu.

RUDOLFA FIRKUŠNÉHO KONCERT

žní republiky, se koná v úterý, dne 22. v rámci vzpomínek na 50. výročí založení 1968 v Carnegie Hall v New Yorku pod záštitou SVU a Čsl. národní rady americké. Na programu jsou skladby českých skladatelů (Dvořáka, Smetany, Bendy, Tomáška a Nováka). R. F. věnoval čistý výtěžek koncertu uprchlíkům z Československa. Vstupenky v kanceláři SVU.

Z Á Z N A M Y

PROF. LADISLAV SUTNAR bol počiatkom leta poctený cenou predsedu brnenského Bienále užitej grafiky. V prípise sa hovorí, že ide o ocenenie veľkej puťovnej výstavy Sutnarových prác, ktorá kolovala v rokoch 1961 až 1967 v Spojených štátoch, pod názvom "Visual Design in Action," a ďalej, že cenu treba chápať i ako "malú a skromnú splátku na dlh, ktorý má celá československá verejnosť voči prof. Sutnarovi a jeho podielu na vytváraní profilu českého umenia v dvadsiatych a tridsiatych rokoch." Ladislav Sutnar bol počiatkom rokov tridsiatych riaditeľom Štátnej grafickej školy v Prahe.

DR. MILOSLAV RECHCÍGL, jeden z nových místopredsedů SVU, pracuje práve v kancelárii prezidenta Spojených štátů v Bureau of the Budget a ešte bude pracovať v rôznych ďalších vládnich inštitúciách a úradoch, vrátane ministerstiev, ktoré majú nějaký vzťah k vede; už zastával rôzne miesta v National Academy of Sciences, National Science Foundation, Fogarty International Center for Advanced Study in the Health Sciences, a na americkém ministerstve zahraničí . . . to všetchno v rámci jednoročného programu, pro který Public Health Service vybírá maximálně deset zvláště kvalifikovaných osob a jehož účelem je školení ředitelů.

ING. I. H. KUSHNER z kalifornské Jet Propulsion Laboratory přednášel o výzkumu meziplanetárního prostoru a *dr.O.C. Turchan* z North American Rockwell Corporation přednášel o obranném systému založeném na mezikontinentálních balistických střelách typu Minuteman — obě přednášky byly doprovoveny oficiálními filmy — na členské schůzi místní skupiny SVU v Los Angeles.

SKLADATEL' KAREL HUSA, ktorý na jar dirigoval Bruselský komorný orchester pri predvedení svojej skladby Elégia a rondeau pre saxofon a orchester, zaznamenal v prvej polovici tohto roku úspechy prinajmenej na deviatich koncertoch. Bostonský symfonický orchester predviedol jeho Mosaiques, za dirigovania Ericha Leinsdorfa. Baltimorský orchester a tiež aj spevácky klub a sbor Cornellovej univerzity predviedol Husovu Sviatočnú ódu. D'alšie Husove skladby predviedol orchester v Saarbrucken, komorný orchester Royal College v Londýne, symfonický orchester v Ithake a koncertný sbor univerzity Akron v štáte Ohio. Husove Mozaiky pre orchester, so štockholmským symfonickým orchestrom a za dirigovania skladateľovho, vydala gramofonova spoločnosť Composers Recordings v New Yorku.

SKLADATEL K. B. JIRÁK, čestný člen SVU, zaznamenal ďalší zaslúžený úspech, tentoraz na koncerte svojich komorných skladieb v auditóriu chicagskeho Conservatory College. Najstaršia z hraných skladieb, II. husľova sonata op. 66, bola napísaná ešte v Československu, najnovšia — Suita pre solové husle op. 87, pochádza z r. 1964. Táto suita mala vlastne v Chicagu svoju premiéru, a to v podaní riaditeľa konzervatória, François Alberta, ktorý zahral, za klavírneho dopovedu Heleny Englerovej, i spomenutú druhú husľovú sonátu. Zaznamenávame ďalej, že Česká filharmónia obnovila v júni K. B. Jirákovu titul "Čestný člen Českej filharmonie," ktorý mu bol po vojne bezdôvodne odňatý.

PROF. DR. VĚRA LÁSKOVÁ, pôvodne z University of Chicago, bola nyní povýšená na predsedkyňu odboru spoločenských vied (Chairman of Division of Social Sciences) na Regis College ve Westonu, Mass., kde pôsobí už tri roky jako profesorka dejín severní i jižní Ameriky a kde mir.o jiné řídí výzkumný projekt o historii Westonu.

PROF. DR. JANA TUZAROVÁ, která učí ruštinu a ruskou literaturu na University of Illionis v městě Champaign tam od září přednáší i češtinu a českou literaturu; kursy byly založeny — — poprvé na této vysoké škole — — díky zejména jejímu přičinění. V létě prof. Tuzarová vyučovala češtině na University of Michigan v Ann Arbor.

PROF. DR. OTAKAR JAROSLAV POLLAK, ředitel ústavu Dover Medical Research Center, Dover, Delaware, prosektor několika nemocnic v Delaware, a profesor pathologie na Hahnemann Medical College, přednášel letos v dubnu v Lima, Peru, na osmém mezi-americkém sjezdu kardiologů, v květnu předsedal a přednášel na třetím mezi-americkém sjezdu proti kornatění cév v Buenos Aires, Argentina; v září proslvil tři přednášky na sedmém mezinárodním sjezdu akademie pathologie v Milánu v Itálii.

PROF. DR. MOJMÍR K. BEDNAŘÍK řídí letos kurs "Economics of East-West Trade" na Farleigh Dickinson University v New Jersey. Sám bude přednášet m. j. o měnových standartech a o různých metodách financování obchodu mezi Západem a Východem, a jinak bude koordinovat přednášky řady odborníků v daném oboru.

PROF. DR. MICHAL FLACH, předseda oddělení mezinárodních vztahů na Graduate School of Public and International Affairs, University of Pittsburgh, byl zvolen řádným členem International Institute of Differing Civilizations v Bruslu: prof. Flach dále vydal studii The Role of Culture in International Operations, přednášel v rámci programu Centre d'Echanges Technologiques Internationaux ve Francii, na výroční konferenci International Studies Association ve Washingtonu, D. C., a připravuje větší dílo na téma "The World's Declarations of Independence."

PROF. DR. VÁCLAV HLAVATÝ byl poctěn založením stipendijní nadace zvané "The Václav Hlavatý Research Assistant Professorship in Mathematics" na Indiana University. Každé stipendium je na tři roky. První bylo uděleno matematikovi dr. P. F. Cherenackovi z Pennsylvanie.

MARCIA DAVENPORT bude mít hlavní projev také na slavnostním banketu v Harvard Clubu v Bostonu který bude uspořádán 27. října v rámci oslav 50. výročí založení čs. republiky; bostonský symfonický orchestr bude hrát 5. a 6. října hudbu čs. skladatelů; místní rozhlasové stanice zařadí zvláštní pořady, knihovny zorganizují případné výstavy. atd. Uspořádání zmíněných oslav má na starost zvláštní výbor, kterému předsedá *Miroslav Kerner* a v němž jsou kromě SVU zastoupeny i Čs. klub a Masarykův klub v Bostonu.

MISTER JARO HILBERT vystavoval vyše sedemdesiat svojich obrazov vo výstavných sieňach "L'Orangerie" v parížskom predmestí Ville d'Avray.

SENÁTOR ROMAN HRUŠKA bude řečníkem na oslavách výročí založení čs. republiky v hlavním městě Nebrasky Lincoln; bývalý státní senátor Joe Vosoba bude řídit slavnostní program, na kterém vystoupí Piskačovo trio z Omahy, sbor studentů českých kursů, zpěvačka S. Hermanová, orchestr střední školy z města Wilber, a jiní. Oslavy se budou konat 27. října v hotelu Cornhusker.

PANÍ MARIE MRLÍKOVÁ z Annapolis, Maryland, věnovala k uctění památky svého zesnulého manžela Michala Mrlíka částku \$100 SVU na Pamětní fond.

ČSA střeží vaši budoucnost

Někteří lidé, když slyší o životním pojištění, odpoví ihned, že žádné nepotřebují, že v ně nevěří, anebo že mohou své úspory lépe a výhodněji investovat. Takovou jednostrannou odpověď si prakticky nemůže dovolit nikdo z nás a nejméně živitel rodiny. Dokazovatelné zkušenosti potvrzují, že právě ti, kdo v životní pojištění "nevěří", stávají se obyčejně "věřícími", když už je pozdě.

Kolik tak zvaných "zkušených" investorů ztratilo poslední cent svých investic, kolik tak zvaných "pojištěných" spořitelů bylo zavřeno a vkladatel musel v obavách čekat dlouhou dobu na výplatu svých úspor a v mnohých případech část jich ztratil?

Za téměř sto patnáct roků existence jednoty ČSA jeden jediný člen nelitoval, že si zakoupil její bratrské životní pojištění. Otázeme-li se sami sebe, zda si dnes někdo může dovolit být bez životního pojištění, zdravý rozum za nás odpoví, že *nikdo*. Proto jednota ČSA dnes sdružuje ve svých řadách desetitisíce spokojených členů, kteří v její bratrské pojištění nejen věří, ale denně se o jeho výhodách přesvědčují.

V ČSA nejen že nic neriskujete, ale naopak proti největšímu riziku, které ohrožuje každého z nás, to jest nenadálé smrti, jste 100 procentně pojištěni jejím osvědčeným životním pojištěním.

ČSA má zastoupení ve většině států Unie. — Její adresa je: ČSA, 2138 So. 61st Court, Cicero, Illinois 60650. Zkušený personál je tam připraven podat vám ústně či písemně veškeré informace. — V jednotě ČSA budete šťastni a spokojeni.

Zprávy SVU vydává měsíčně (kromě července a srpna) Společnost pro vědy a umění—Adresa: Room 1121, 381 Park Avenue South, New York, N. Y. 10016 — Tel.: 212/686-4220 — Editor: J. J. R. Lorenc — Předplatné pro nečleny na jeden rok: \$3.00 — Tiskne Universum Sokol Publication, Inc., 283 Oak Str., Perth Amboy, N. J.

Zprávy SVU (CSASA News) is published monthly (except July and August) by the Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America Inc., Room 1121, 381 Park Ave. South, New York, N. Y. 10016 — Tel.: 212/686-4220 — Editor: J. J. R. Lorenc — Yearly subscription to non-members: \$3.— Printed by Universum Sokol Publ.